

A BIZOTTSÁG HATÁROZATÁNAK ÖSSZEFOGLALÓJA**(2008. szeptember 23.)****egy vállalati összefonódásnak a közös piaccal és az EGT-megállapodás működésével összeegyeztethetőnek nyilvánításáról****(Ügyszám: COMP/M.4980 – ABF/GBI Business)***(az értesítés a C(2008) 5273. számú dokumentummal történt)***(Csak az angol nyelvű változat hiteles)****(EGT-vonatkozású szöveg)****(2009/C 145/09)**

A Bizottság 2008. szeptember 23-án a vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről szóló, 2004. január 20-i 139/2004/EK tanácsi rendelet – és különösen annak 8. cikke (2) bekezdése – értelmében összefonódási ügyben hozott határozatot. A határozat teljes szövegének bizalmas adatokat nem tartalmazó változata az ügy hiteles nyelvén és a Bizottság munkanyelvein megtalálható a Versenypolitikai Főigazgatóság honlapján, az alábbi címen:

http://ec.europa.eu/comm/competition/index_en.html

Ez az összefoglaló csupán a határozat egyes főbb pontjainak egyszerűsített kivonatát tartalmazza; jogi hatálya nincs, csak tájékoztatásra szolgál.

I. A FELEK

1. Az ABF nemzetközi élelmiszer-, élelmiszerösszetevő- és kiskereskedelmi csoport, amelynek tevékenységi területe Európára, Észak-Amerikára, Ausztráliára és Új-Zélandra terjed ki. Az ABF tevékenységei között szerepel az élesztő-előállítás és -értékesítés; a tevékenységek irányítását az AB Mauri részleg végzi, amely világszerte rendelkezik termelőüzemekkel – ezek közül öt az EU-ban (Egyesült Királyság, Írország, Németország, Spanyolország, Portugália) található. Az ABF-nek emellett van két, sütőipari alapanyagokat előállító üzeme az Egyesült Királyságban (Cereform).
2. A GBI Business alapvető tevékenysége a különböző élesztőfajták gyártása és értékesítése, ide értve a pékmesztereknek, a sütőiparnak és az otthoni felhasználásra szánt friss (folyékony és sajtolt formában kapható), illetve szárított élesztőt⁽¹⁾. A GBI Business nem rendelkezik gyártóüzemmel Spanyolországban, Portugáliában vagy Franciaországban, és az általa e régióban értékesített élesztő teljes mennyisége a GBI Business olasz üzeméből (Casteggio) vagy a JV Uniferm GmbH & Co KG (a továbbiakban: Uniferm, amelyben a GBI Business részesedése 50 %-os) által működtetett németországi üzemből származik. A GBI Business eladását annak végső tulajdonosa, a Gilde Buy-Out Partners (a továbbiakban: Gilde) holland magántőke-kezelő végzi.

II. AZ ÖSSZEFONÓDÁS

3. Az ABF és a Gilde által 2007. október 2-án aláírt részvényvásárlási megállapodás értelmében a bejelentett művelet keretében az ABF a következők megvásárlását tervezte: a

GBI Holding belgiumi, hollandiai, franciaországi, spanyolországi, portugáliai, németországi és olaszországi élesztővel kapcsolatos tevékenységei, 50 %-os részesedés az Uniferm-ből, továbbá a Somadir SA (Marokkó) tőkéjének 10 %-a. Az ABF emellett megvásárolja a GBI Ingredients és a DSM Bakery egyes eszközeit is, ide értve az alkalmazottakat, a vevői szerződéseket és a szellemi tulajdonjogokat Hollandiában, valamint a GBI Holding (Bakery Export Group által üzemeltetett) export üzletágának egy részét. A megállapodás eredményeként az ABF kizárólagos irányítást szerez a GBI Business felett⁽²⁾, így a megállapodás az összefonódás-ellenőrzési rendelet 3. cikke értelmében összefonódásnak minősül.

III. A BIZOTTSÁG JOGHATÓSÁGA

4. Az összefonódás az illetékes hatóságok és az ABF által benyújtott információk alapján az összefonódás-ellenőrzési rendelet 1. cikke értelmében nem közösségi dimenziójú. Mindazonáltal a Bizottság 2007. december 13-án az összefonódás-ellenőrzési rendelet 22. cikkének (3) bekezdése értelmében úgy határozott, hogy Spanyolország, Franciaország és Portugália versenyhivatalainak kérésére megvizsgálja az összefonódást. A tagállamok illetékes hatóságait és az érintett vállalkozásokat ezt követően értesítették a határozatról. A Bizottság joghatóságát tehát e 22. cikk szerinti határozatok hozták létre.

IV. AZ ÉRINTETT TERMÉKPIACOK

5. A kenyér és más sütőipari termékek előállításának elengedhetetlen alapanyagát jelentő élesztőt három alapvető termék formájában állítják elő:

⁽¹⁾ A GBI Holding B.V. 2006. augusztus 1-jén néhány, az Unifermen keresztül ellátott tevékenység kivételével valamennyi sütőipari alapanyagot előállító üzletágát értékesítette a Werhahn Muehlen KG-nak, és azóta kizárólag a sütőélesztő előállítása és értékesítése terén tevékeny.

⁽²⁾ A GBI európai élesztő-üzletágának fennmaradó részét, vagyis lényegében az egyesült királyságbeli tevékenységeket a Lesaffre vásárolta meg. Azt az ügyletet a brit versenyhivatal (Office of Fair Trading, OFT) utalta a Bizottsághoz, utóbbi kivizsgálta és 2008. július 11-én kötelezettségvállalások függvényében jóváhagyta, vö. COMP/M.5020 – Lesaffre/GBI UK ügy.

6. A **folyékony élesztő** a friss élesztő egyik formája, lényegében a gyártási folyamat nyersteleme. Élesztő szárazanyag-tartalma általában 20–25 %. Hűtve mintegy három hétig tartható el.
7. A **sajtoló élesztő** szárazanyag-tartalma általában 30–35 %. A folyékony élesztőből szűréssel állítják elő, tömbökké préselik össze, zsírpapírba csomagolják és forgalmazásig hűtve tárolják. A tömböket kartonban szállítják ki, hűtőkamionokkal. A vevőknek hűtött helyiségre van szükségük a sajtolt élesztő tárolására. A sajtolt élesztő eltarthatósági ideje maximum 45 nap.
8. A **szárított élesztő** szárazanyag-tartalma 95 % fölött van. A sajtolt élesztő szárításával állítják elő, eltarthatósági ideje mintegy 2 év. A kevésbé fejlett országok gyártói nagyobb valószínűséggel használnak szárított élesztőt, mivel a friss élesztő hűtött szállítást és tárolást igényel, emellett fejlettebb forgalmazási rendszerre van szükség hozzá. Ennek megfelelően az EU-n belül csak viszonylag kis mennyiségű szárított élesztőt adnak el.

A kereslet oldali helyettesíthetőség

9. A keresleti oldal szempontjából egyrészt a szárított élesztő, másrészt a folyékony és a sajtolt élesztő (együttesen: a friss élesztő) nem helyettesíthető egymással. Az európai pékek tipikusan nem használnak szárított élesztőt, hanem friss élesztővel dolgoznak. Ugyanakkor a friss élesztő kategóriáján belül a folyékony és a sajtolt élesztő sem helyettesíthető egymással, mivel az (általában tartálykocsiban szállított) folyékony élesztő használata csak az ipari pékek számára jelent alternatívát, akik be tudnak ruházni a folyékony élesztő fogadásához szükséges berendezésekbe. Ha meghozták ezt a stratégiai döntést, felettebb valószínűtlen, hogy újból visszaállnának a sajtolt élesztőre.

Kínálat oldali helyettesíthetőség

10. Bár a kínálat oldali helyettesíthetőség bizonyos fokig fennáll – mivel az élesztő különböző formáinak gyártási folyamata összekapcsolódik – a gyártási folyamatok közötti váltásnak vannak bizonyos korlátai. A piac vizsgálata során megerősítést nyert, hogy a friss élesztő gyártásáról a szárított élesztő előállítására történő váltás a szárítóberendezések jelentős pótlólagos költségével jár együtt. A folyékony élesztőről a sajtolt élesztőre történő átállás speciális szűrőgépeket, csomagoló berendezéseket, valamint hűtött tárolóhelyiséget igényel. A szállítóknak egy másik fontos szempontot is figyelembe kell venniük: a sajtolt és a folyékony élesztő szállítási sugara közötti különbséget. Még ha az előállítás szintjén lehetséges is az átállás, egy adott régióba távolabbról sajtolt élesztőt szállító gyártó számára bonyolult, ha ugyan nem lehetetlen lenne ugyanazon régiót folyékony élesztővel ellátni.

V. AZ ÉRINTETT FÖLDRAJZI PIACOK

Sajtoló élesztő

11. A piac vizsgálata során megerősítést nyert, hogy a sajtolt élesztő előállításának és kínálatának piaca nemzeti kiterjedésű. A piacrészesedések és piaci pozíciók jelentősen eltérnek Franciaországban, Portugáliában és Spanyolországban. Ezenfelül számottevő különbségek vannak a kereslet szerkezetében és a forgalmazási rendszerben (utóbbi különösen nyilvánvaló egyrészt Franciaország, másrészt Portugália és Spanyolország között). A sajtolt élesztő szállítóinak helyi értékesítési személyzetre és helyi forgalmazási hálózatra van szükségük. A márkák országoként különbözőek. Végül az árszínvonalak és ármozgások alapos elemzése jelentős eltéréseket mutatott a három ország között. Az a tény, hogy a sajtolt élesztőt országhatárokat átlépő távolságokra lehet szállítani, nem mond ellent e megállapításoknak.

Folyékony és szárított élesztő

12. Tekintettel a korlátozott szállítási távolságokra, a folyékony élesztő piaca nemzeti kiterjedésűnek tűnik, míg a szárított élesztő piaca legalább EGT-kiterjedésű. A határozat szempontjából azonban nem szükséges végleges következtetést levonni.

VI. VERSENYJOGI ÉRTÉKELÉS

13. A bejelentő fél, az ABF világszintű sütőélesztő-gyártó. Üzemei Spanyolországban (Córdoba) és Portugáliában (Setúbal) található. A spanyol és a portugál piacon már évtizedek óta jelen van, míg a francia piacon csak nem túl régen jelent meg. Az összefonódás célja, a GBI jelenleg Olaszországban (Casteggio), valamint az Uniferm közös vállalkozáson keresztül Németországban működtet üzemeket. A GBI több mint 80 éve van jelen a portugál piacon, a spanyol piacra pedig 1992-ben lépett be. Az élesztőpiac harmadik jelentős szereplője a *Lesaffre*, amely szintén világszerte tevékeny – van egy üzeme Spanyolországban (Valladolid) és több másik Franciaországban, Belgiumban és Olaszországban.
14. A régió marginális szereplői a *Lallemand*, amely csupán kis mennyiségű sajtolt élesztőt szállít Délnyugat-Európába, a belga *Puratos*, az olaszországi székhelyű *Zeus*, amely kis mennyiségű sajtolt élesztőt szállít Franciaországba és Spanyolországba, valamint az észak-németországi *Gebrüder Asmussen* amely kis mennyiségű sajtolt élesztőt szállít Spanyolországba. Nincsen más, Spanyolországban és Portugáliában a sajtolt élesztő piacán potenciális belépőnek tekinthető élesztőgyártó.
15. A megcélzott GBI-t, amelynek világgpiaci pozíciója erős volt az élesztők piacán, 2005-ben felvásárolta a holland Gilde magántőke-társaság. A Gilde a lehető leghamarabb el kívánta adni a GBI-t, és belső dokumentumai arra utalnak, hogy került az éles árversenyt Európában.

A sajtolt élesztő piacainak általános felépítése

16. A sajtolt élesztő francia, portugál és spanyol piacának vannak bizonyos közös tulajdonságai. A piacok viszonylag érettek és a kereslet várhatóan meglehetősen stabil marad az elkövetkező években. A kínálati oldalon a piac szerkezetét növekvő koncentráció jellemzi. Franciaországban az összefonódással létrejövő vállalkozás piaci részesedése [30–40] % lenne, míg a Lesaffre részesedése [60–70] %; Portugáliában az összefonódással létrejövő vállalkozás piaci részesedése meghaladná a [70–80] %-ot (Lesaffre: [20–30] %), Spanyolországban pedig az összefonódással létrejövő vállalkozás piaci részesedése [40–50] % lenne (Lesaffre: [40–50] %). A forgalmazók valamennyi érintett piacon jelentős szerepet játszanak. Van azonban egy számottevő különbség a francia, illetve a spanyol és a portugál piac között: Franciaországban a forgalmazók többsége három nagy felvásárló csoportba szerveződött, amelyek a piac legnagyobb részét lefedik, Portugáliában és Spanyolországban viszont nincsenek ilyen nagy felvásárló csoportok. Emellett említést érdemel, hogy a nemzeti versenyhivatalok a múltban a friss élesztővel kapcsolatos kartellhatározatokat hoztak, így például a francia versenyhivatal 1989-ben megállapította, hogy a Lesaffre és a Gist-Brocades (korábban GBI) kartellmegállapodást kötött.

Koordinált hatások a sajtolt élesztő spanyol és portugál piacán

17. A sajtolt élesztő spanyol és portugál piacának van néhány olyan strukturális jellemzője, amely megkönnyíti a magatartás hallgatóságos összehangolását. Mindhárom érintett piacon viszonylag alacsony a résztvevők száma, és a közvetlen fogyasztóknak, valamint a forgalmazóknak történő rendszeres szállítások során a piaci szereplők gyakran kerülnek interakcióba egymással. A sajtolt élesztő keresletének rugalmassága viszonylag alacsony, ami nyereségessé teszi az összehangolt magatartást, miközben a belépési korlátok magasak és meglehetősen valószínűtlen új termelőüzemek létrehozása. A rendelkezésre álló kapacitások mélyreható elemzéséből kiderül, hogy legalábbis a portugál és a spanyol piacok esetében a versenytársak szabad kapacitásai annyira korlátozottak, hogy az összefonódást követően nem lesznek képesek versenyi nyomást kifejteni a főbb piaci szereplőkre. Más tényezők, mint a termék nagyfokú homogenitása, a piac átláthatósága (legalábbis Portugáliában és Spanyolországban), valamint az a tény, hogy a piac nem innovációfüggő, ugyancsak megkönnyítik a magatartások összehangolását.

18. A piac vizsgálata a spanyol és a portugál piacon egyaránt arra mutatott rá, hogy a piaci szereplők számára az árak jelentik azt a releváns gazdasági változót, amelyre összehangolt magatartásukat összpontosítják. A forgalmazókkal kötött kizárólagos szállítási megállapodások elősegítik az árak magas tartását és az árak alakulásának harmonizálását. A forgalmazói hálózat révén ugyanakkor az összehangolt magatartás feltételeitől való eltérés ellenőrzése is könnyen megoldható. A versengő árképzéshez való visszatérés kilátásba helyezése elégséges elrettentő mechanizmus. Mivel helyi értékesítővel és elismert márkákkal működő helyi forgalmazási rendszerre, valamint az ellátásbiztonság

tekintetében jó hírnévre van szükség, magasak a belépési és/vagy terjeszkedési korlátok. A forgalmazók és a pékmes-terek vásárlóereje viszonylag alacsony és nem ellensúlyozza a sajtolt élesztő szállítóinak Spanyolországban és Portugáliában az ügyletet követően kialakuló piaci pozícióját.

19. Az összefonódás nagy valószínűséggel jelentős mértékben növelné a hallgatóságos magatartás-összehangolás mértékét mind Spanyolországban, mind Portugáliában. Először is, tovább csökkentené a piaci szereplők számát és növelné a piac átláthatóságát, valamint megkönnyítené a deviáns magatartás felderítését és annak hatékony megtorlását. Ezenfelül a GBI-vel egy, az ABF-től és a Lesaffre-től bizonyos mértékig különböző piaci szereplő szűnne meg, amelynek nagyméretű gyártóüzeme működik az Ibériai-félszigeten kívül és amelynek nincsenek közvetlen ipari fogyasztói. Végül az ügylet megnövelné az ABF és a Lesaffre közötti, a sajtolt élesztő piacán kívüli kapcsolatok számát.
20. A határozat ezért megállapítja, hogy a tervezett ügylet komoly aggályokat ébreszt a sajtolt élesztő piacán Spanyolországban és Portugáliában.

Az ügylet hatása a sajtolt élesztő francia piacán

21. Bár a sajtolt élesztő francia piacának van néhány közös tulajdonsága a spanyol és a portugál piacokkal, egyértelmű különbségek is tapasztalhatók. A piacvezető a Lesaffre, messze maga mögött hagyva az ABF-et és a GBI-t. A sütőipari vállalkozások és a nagy forgalmazócsoportok jelentős szerepet játszanak a francia piacon és nagyobb fokú vásárlóerővel rendelkeznek. A nagy forgalmazócsoportok emellett megkönnyítették új márkák piacralépését az alacsony árkategóriájú szegmensben. Franciaország összetettebb forgalmazói rendszere Spanyolországhoz és Portugáliához viszonyítva csökkenti a piac átláthatóságát, ezzel megnehezíti a szankciórendszer kialakítását. Az ügylet nem módosítaná a franciaországi erőegyensúlyt. Az összefonódást követően továbbra is a Lesaffre maradna a piacvezető és továbbra is a teljes márkaválaszték tekintetében versenyben maradna. Fenti okokból a határozat megállapítja, hogy a tervezett ügylet nem támaszt versenyjogi aggályokat a sajtolt élesztő francia piacán.

A folyékony és a szárított élesztő piaca

22. Portugáliában a folyékony élesztő piacán az ABF a piacvezető. A GBI szerepe csupán marginális, tekintve, hogy kizárólag a 1,5 literes Tetrapak-csomagolású folyékony élesztő szállításában volt sikeres. Kizárható annak az esélye, hogy az ügylet tovább növelné a GBI pozícióját a folyékony élesztő portugál piacán. Spanyolországban és Franciaországban a felek tevékenységei között csak elhanyagolható mértékű átfedés van a folyékony élesztő előállítására és forgalmazására terén. A szárított élesztő (legalább EGT-kiterjedésű) piacán az ügylet következményeként sem koordinálatlan, sem koordinált hatások nem várhatók, mivel

a piacon elegendő alternatív szállító van jelen. A határozat ezért megállapítja, hogy a tervezett ügylet nem támaszt versenyjogi aggályokat a folyékony és a szárított élesztő piacán.

VII. KÖTELEZETTSÉGVÁLLALÁSOK

23. A bejelentő fél már az I. fázisban benyújtotta kötelezettségvállalásait, amelyek az ügylet közös piaccal összeegyeztethetővé tételét célozzák. Ebben a GBI spanyolországi és portugáliai élesztő-értékesítéshez és –forgalmazáshoz kapcsolódó jelenlegi tevékenységeinek eladását javasolja. A korrekciós javaslat nem gyártóüzemre, hanem bér munkamegállapodásra vonatkozott. Az első fázisban végrehajtott piaci teszt megállapította, hogy a forgalmazás önmagában történő, gyártókapacitások nélküli értékesítése nem lenne életképes. A II. fázisban az összefonódás közös piaccal összeegyeztethetővé tétele érdekében a felek új kötelezettségvállalásokat nyújtottak be, amelyekbe a gyártókapacitásokat is bevonták.
24. Az ABF lényegében kötelezettséget vállalt arra, hogy 1. a jelenlegi GBI *forgalmazási* üzletágat Spanyolországban és Portugáliában megfelelő vásárlónak adja el, aki a spanyol és portugál GBI-üzletek ellátása érdekében megveszi a felixstowe-i (Egyesült Királyság) élesztőgyártó üzemet, vagy

2. alternatív korrekciós intézkedésként a spanyolországi és portugáliai forgalmazási üzletágat a setúbali gyártóüzemmel együtt adja el⁽¹⁾. A felixstowe-i üzem a határozat időpontjában kerül értékesítésre – a GBI UK Lesaffre általi megvásárlása bizottsági jóváhagyásának eredményeként⁽²⁾.

25. A GBI spanyol és portugál leányvállalatainak egy megfelelő, a Felixstowe vagy a Setúbál tulajdonlása révén elegendő saját gyártási kapacitással rendelkező vásárlónak történő eladása teljes egészében megszünteti a szóban forgó ügylet által a sajtolt élesztő spanyol és portugál piacán létrehozott átfedéseket, valamint független élesztőkínálatot biztosít. A II. fázisban felajánlott korrekciós intézkedési csomag piaci tesztje összességében pozitív volt, mivel az kombinálja a forgalmazást és a gyártást. A határozat ezért megállapítja, hogy a benyújtott kötelezettségvállalások megszüntetik a sajtolt élesztő piacán Spanyolországban és Portugáliában azonosított komoly aggályokat.

VIII. KÖVETKEZTETÉS

26. A bejelentett és kötelezettségvállalásokkal módosított műveletet – a határozat mellékletében szereplő kötelezettségvállalások teljesítésének függvényében – a közös piaccal és az EGT-megállapodással összeegyeztethetőnek kell nyilvánítani.

⁽¹⁾ Az alternatív korrekciós intézkedések lehetőségéről lásd a 4064/89/EKG tanácsi rendelet és a 447/98/EK bizottsági rendelet alapján elfogadható korrekciós intézkedésekről szóló bizottsági közlemény 22. és 23. bekezdését (HL C 68., 2001.3.2., 3. o.). Lásd továbbá az http://ec.europa.eu/competition/mergers/legislation/merger_remedies.html címen közzétett, az összefonódás-ellenőrzési rendelet alapján elfogadható korrekciós intézkedésekről szóló átdolgozott bizottsági közleménytervezet 44–46. bekezdését.

⁽²⁾ Ügyszám: COMP/M.5020 – Lesaffre/GBI UK, 2008. július 11-i határozat.